

עין משפט
גר מצוה

מו:ז

יצאות השבת פרק ראשון שבת

מסורת הש"ס

ק"ח א מ"י פ"ה מהל'
עומלת מת הלכה א
ג
ק"ב ב ד מ"י פ"ה מהלכות
אבות העומלת הלכה
ג'
ק"ב ד ד מ"י פ"ה מהל'
הלכה ה' :

מוסף רש"י

ועל ספק בגדי עם הארץ.
לומר על בגדי עם הארץ, אם
נגשו בה נטפת משום שחם
שחם היה וזהו כ"ג. כלי
זכוכית שנקבו. עשויים
ויקנו לטעון שמתחילין
(ר"ה י"ח). אבר. שבת
לפניהם זה נקב (ש"ס).
ר"מ כ"ט. אבר. לומר שחיי
למחולין שיהו ידע"ש של
נגשו שוב בעומלת. וזהו
ש"ן כל זכוכית חורין
למחולין שיהו כדלמך של
גזירי חורין עומלת שיהו של
כ"ל מחולין. וזהו בני הילול
והנכר שמחולין כ"ל מחולין
דעל דמלך ה"ן אהרן העמדי
(ש"ס). והבנים שטורין.
דעיקרו כל זכוכית מן אלה
אלין כ"ח העמדי. ענין
אחר. כל זכוכית שחורין
שקופים והט"ל לחון אהרן
יורה בן שמעון וכו' שם
מסוב ר"ח. עומלת עומלת
כל מחולין דלוריתא אם
נגע בן עומלת. דעל
ה"ן אהרן העמדי. והבנים
שחייבים עומלת כל מחולין
לדוריתא אלה משום עומלת
הה"ן והבנים והבנים והבנים
וג' (ר"ה ש"ס).

אתו אינהו גזור אגושא לשרוף בו, וקשה דמכלי זכוכית לא
מיך כלום אפי' לפי המסקנא דהא ליכא למימר דמעיקרא
גזור לזכוכית לתלות ולבסוף גזור לשרוף דמסקנא אגושא דלכלי
זכוכית לא שורפים כדלמרינן לקמן דעבוד רבנן היכרא דלא לשרוף
עליה תרומה וקדשים וי"ל דדוקא
צטומלת גבן אמר לקמן דאין שורפין
תרומה וקדשים דאינו טמא אלא משום
דמנינו להו לכלי ממכסת אבל שאר
טומאות המטמאין מתורת כלי חרס
שפיר שורפים תרומה וקדשים דהא
דמו לגמרי לכלי חרס וכן בלאו הכי
לר"י פירש בן לקמן ולספרים דגרסי
הכל אלא שפירקל גזור ולא קבלו
מייניהו ואלו רבנן דשמונים שנה
וגזרו וקבלו מייניהו למימרה דחלה
גזרה הואי לשרוף והאמר אילנא טי'
אמי שפיר דכלי זכוכית נמי צשינוא
קמא מירך: ו**ואווריא** אלוהית.
מימה דתנן במסכת אהלות (פ"ב מ"ג)
אלו מטמאין צמטע ונמשא ולא צהאל
עלם כשעורה ארץ העמים וי"ל
דהתם מייירי כגון שביצא עפר מארץ
העמים לארץ ישראל אי נמי כר'
שמעון דלמך (ט) קברי עכו"ם אין
מטמאין צהאל דלא החמירו בלרץ
העמים יותר מקברייהם ועוד מירך
דההיא משנה נשית קודם גזירה
שגזרו על איריה אלא על גושא צלנד
וכן משמע מדקאמר על גושא לתלות
ועל איריה ולא כלום אלא דמאלי קאמר
ועל איריה ולא כלום אלא דמאלי קאמר
גזור על מריוהו לתלות ולבסוף גזור
על גושא לשרוף ועל איריה דקאי
קאי אלא משום דמוכח ממעמדין
דההוא דמתחלה כשגזרו על גושא
לא גזור על איריה וזהו דעני צנור
צפרק כהן גדול (דף נד: ושם) ארץ
העמים משום איריה גזור עליה או
משום גושא גזור עליה הא שפיעא
דלאיריה נמי גזור דקאמר הכל אלא
התם ה"פ משום איריה (ו) גזור עליה
שלא יכנס צאייר ארץ העמים צשום
ענין אפי' ע"י שידה מינה ומגדל או
משום גושא שהוא מאהיל על הגוש
כגון ע"י שידה ומגדל טהור: ע"י ששה ספקות שורפין.

אלא אתו אינהו גזור אגושא לשרוף
ואווריא ולא כלום ואתו רבנן דפ' שנה גזור
אווריא לתלות למימרא (ו) דהרא גזירתא הוה
לשריפה (ו) והאמר אילנא ידים תחלת גזירתא
לשריפה ידים הוא תחלת גזירתא לשריפה
הא מידי אחרינא לא אלא אתו אינהו גזור
אגושא לתלות ואווריא ולא כלום ואתו רבנן
דפ' שנה גזור אגושא לשרוף ואווריא לתלות
ואבתי באושא גזור ידתן יעל ו' ספקות
שורפין את התרומה על ספק בית הפרס ועל
ספק עפר הבא מארץ העמים ועל ספק בגדי
עם הארץ ועל ספק כלים הנמצאין ועל ספק
הרוקין ועל ספק מי רגלי אדם שכנגד מי רגלי
בהמה יעל ודאי מוגען (ועל) ספק טומאתן
שורפין את התרומה ר' יוסי אומר אף על
ספק מוגען ברה"י שורפין וכה"א ברה"י תולין
ברה"ר טהורין ואמר עולא אלו ו' ספקות
באושא החקינה אלא אתו אינהו גזור אגושא
לתלות ואווריא ולא כלום ואתו רבנן דשמונים
שנה גזור אידי ואידי לתלות ואתו באושא
גזור אגושא לשרוף ואווריא דקאי קאי:
ר"ל זכוכית כ"ט גזור בהו רבנן טומאה ז"א ר'
יוחנן אמר ר"ל הואיל ותחלת ברייתן מן החול
שוניהו רבנן ככלי חרס אלא מעתה ה"א
תהא להן טהרה במקוה אלמה תנן (ו) ואילו
הוצינן בכלים הופת והמור בכלי זכוכית
הבא במאי עסקינן כגון שניקבו והטיף
לתוכן אבר ור"מ היא דאמר ה"בכל הולך
אחר המעמיד דתניא "כלי זכוכית שניקבו
והטיף לתוכן אבר אמר רבן שמעון ב"ג
ר"מ מטמא וחכמים מטהרין אלא מעתה
לא

אסו אינהו. יוסי (ט) ויוסי: גזור אגושא לשרוף. תרומה הנוגעת בגוש
העפר: ואווריא לפנות. תרומה הנכנסת באירא ואין דבר מספיק
בימים כגון שדה פרוצה מתמחה: ואכסי. אגושא לשרוף באושא
גזור: על ספק בית הפרס. לומר על ספקו של בית הפרס כגון
תרומה שנכנסת לבית הפרס דהוא
שדה שאכד זה קבר היינו ספק דלא
ידעינן אם האהילה זה הקבר אם
לאו: ועל ספיקו על עפר ארץ העמים.
דכל עפר ארץ העמים מספקא לן
בקבר של מת: ועל ספיקו של בגדי
עם הארץ. דכליהו מספקא לן שמה
ישבה עליהם אשמו נדה דלמנן (מגביה)
דף י"ח: בגדי ע"ה מדרס לפרושים:
ועל ספק כלים הנמא"ס. דלא ידעינן
אם עמא"ס הן: ספק רוקין. כל רוקין
מספקא לן דלימא דזב ניהו: ועל
ספק מי רגלי אדם. כך ספק לא דמי
להקין דלעיל אלא אפי' מספקא לן אם
מי רגלי אדם הן אם מי רגלי בהמה
הן דליכא חרי ספיקו לקולא דאם
תמלי לומר דלדס שמה טהור: שכנגד
מי רגלי בהמה. רבותא אשמעינן דלא
מימא מדעיה דבהמה הני נמי דבהמה:
ודאי מוגען וספק טומא"ס. יודע ודאי
שנגעו בן תרומה אלא אינו יודע אם
הם עמא"ס אם לאו דמפרש צבולה:
שורפים. והיינו אגושא: באושא חקינהו.
כמה שנים אחר חורבן כדלמרינן
צ"ה (פ"ד דף ג'.) גבי "מסעת
שקעה שניה: אלו מולין. לגבי
טעילה: הופס והמור גרסינן: ככלי
זכוכים. שהן למקור ואין אדם מקפיד
על טעם ודבר אחר הנדבק בהן לפי
שנופל ממליהו והני הוא דמדבקו טובא
וקפיד עלייהו ואין מוץן אלא דבר
המקפיד עליו: כגון שנקבו. וטהרו
מתורת כלי חרס דכלי חרס שנידמו
מטהרין: והט"ף לתוכו אבר. דחשיב
ליה ככלי ממכות דכל קבלת טומאתו
משום אבר המעמידו הלקך אית ליה
טהרה במקוה: מטמא. ולא אמרינן
צטיל ליה מתורת כלי כשאר כלי חרס
הנשבר דקפיד ה"ן אחר המעמיד
אלא מטמא. הואיל ושניהו ככלי חרס:
נתר

(א) ועל ד"ל: (ב) נדה ל':
טהרות פ"ד מ"י: (ג) ג'ל'
ש"ה וכן אילנא כמנסה:
(ד) כדמרי לנא א"ר יוחנן,
(ה) מחולתא פ"ט (משה ה'),
(ו) וקתן (ז. א.) ר"ה ש"ט פ"ט
(ח) ואלס פ"ד מ"ה:
(ט) ויכמת פ"ה: (י) וע"ש
מסופות ט"ן: (י"ד) ד"ה דגורין.

נהרות הב"ח

(א) נמ"א למימרה דתחלה
הרא נמ"א: (ב) ר"ש ר"ה
(ג) אלו ליהו יוסי ויוסף:
(ד) ר"ה ר"ה ואלמלא וכו'
ה"פ משום אירא ממש
גזיר:

גליון הש"ס

נב' ועל ספק בגדי ע"ה.
ע"י נדה דף ג' ע"א
מ"ה ח"ב: ח"ב: שם רה"ט'
כ"ל זכוכית יתין ספק מלא
דכלס מ"ג: ח"ב: ר"ח
א"א"א"א וכו' וי"ל דהתם
היינו כגון שביצא עפר טי'
פנהרין ד"כ ע"ה ח"ב
ד"ה מסופ:

רבינו הנג"ל

גושה שהוא קיקע עצמו,
כדכתיב גושה עפר. תחלות,
כלומר טומאה כספק
לש"ן קדשים ונוגעים בה
הלין לא אכלין ולא
שורפין. ועל אוורין ולא
כלום. כלומר אם נכנסה
התרומה בשידה חיבה
ומגדל ולא נחה בקרקע
הצרה לאורן אלא באוירה
ולא כלום. ורבנן דשמונים
שנה גזור על אוריה נמי
לתלות ואתו רבנן באושא
גזור תרומה שנגעה בגוש
הצרה לארץ לשרפה. ועל
אווריא בראין לתלות.
על כלי זכוכית מיט גזור
יוסי בן יעזר ויוסי בן
יוחנן טומאה בהן. א"ר
שמעון בן לקיש הואיל
ותחלת ברייתן מן החול
שוניהו רבנן ככלי חרס.
ואקשינן אם ככלי חרס הן
לא יטהרו במקוה אלמה
תנן ואלו הוצינן בכלים
הזפת וחבר ככלי זכוכית,
מכלל שאם אין בהן דבר
הוצינן עלתה להן טבילה
ונטהרו. ושמינן האי ככלי
זכוכית שניקבו והטיפו
לתוכן אבר וזהו הנקב
והעמיר המטמאין טלצות.
ר"מ הוא דאמר כיון
שהטיפו לתוכן אבר ככלי
ממכות דמי שהכל הולך
אחר המעמיד וטמאין
יספורין דתנא כלי זכוכית
שניקבו כו'.

כגון ע"י שדה מינה ומגדל טהור: ע"י ששה ספקות שורפין.
אומר ר"י דלפי' איכא ספקות אהרן העמדי עליהן כגון סככות ופרעות וכיוצא צאלו הכא לא חשיב אלא הנהו דמקיי צלוצא:
על ספק בית הפרס. נראה לר"י דמירי צדה שנחש זה קבר דטהור מדאורייתא ולא חיישינן לעלם כשעורה ולא הוה אלא מדרבנן אבל
שדה שאכד זה קבר הוה ספיקא דאורייתא כדמוכח במ"ק (ד' ה:) וא"כ לחכמים אמאי קאמרי אף ספק מנגע צרשות היחיד מולין והתנן צפ'
ו' דטהרות דכל ספקות צרשות היחיד עמא: וע"י בגדי עם הארץ. דגזור עליהם שיהיו כזבין לכל דכריהם ואפילו רוק שלו טמא דלמך
צפ' בתרא דחגיגה (ד' ג.) גזירה משום צינורא דעם הארץ ואפילו עמא מת רוק שלו אינו טמא אלא ששאוהו כוז לצד מהיסט ומדרס
שלא גזור עליו דלמנן במסכת טהרות (פ"ו משנה ו) דקמייהו התם בגביהם שנגעו לבית אין טמא אלא מקום רגלי הגגנים ומה הן מטמאין
אזכלים ומסקין אבל כלי חרס המוקף למיד פתיל ומשכנות ומושבות טהור ואם יש עמאן נכרי או אשה הכל טמא ובהנמיקין (גטין דף ס"א: ושם)
משמע נמי הכי דפרין וליחוס שמה חסרטה דהוא אינו מטמא נהיטט ועל ספק רוקין נמי דקאמר דחיישינן שמה של עם
הארץ הן שרוקן טמא היינו דפרשיית ולא כפ"ה דפירש דבגד ע"ה עמא דחיישינן שמה ישבה עליו אשמו נדה: וע"י ספק מי רגלי
אדם שכנגד מי רגלי בהמה. פ"ה דספק ספיקא הוא וקשה דבפרק צנות כותים (נדה דף ל': ושם) תנן דלין שורפין עליהן תרומה מפני שטומאתן
צספק ורמיניהו על ו' ספקות שורפין כו' ומשני דמנתי' דהתם מיירי דאיכא ספק ספיקא ומש"ה אין שורפין ולפירוש הקונטרס הא על ספק
מי רגלי אדם שורפין אפי' דהו ספק ספיקא ונראה לר"י דנקט מי רגלי בהמה משום דכשהן זה אלא זה הן זכרות טפי שהן של אדם וליכא
אלא ספק אחד: א"למא תנן א"ו הוצינן בכלים. וליכא למימר דההיא טעילה בכלים חדשים מיירי כשקונים מן הנכרים כדלמך צסוף
מסכת ע"י (דף ע"ה): דלר"י טעילה דהא קתי סיפא צפ"ט דמסכת מקואות (משנה ה) על השלחן ועל הטבולא ועל הדרגא (ועל)
הדולקין מולין: ור"ב טאיר היא דאמר ה"ב הולך אחר הפעמ"ד. וצפרק צנה אשה (לקמן דף נ"ט: דקמיני שיהי רבי תמיהו אומר
צצטעת ה"ן אחר חותמה צעול ה"ן אחר פמולוגיו צסולס ה"ן אחר שליוצו כו' וחכמים אומרים הכל הולך אחר המעמיד לא
מיימי הכל דכ"ה קרי מעמיד זה מה שנתנין לתוכו והתם קרי מעמיד דבר המעמיד כלי עלמו כגון עמודי סולם שמחברים את
השליוצות: וחכמים מטהרין. ואם תאמר והיכי מוכח מהכא דרבי מאיר סבר הכל הולך כו' דילמא לא דמטמא ר' מאיר משום
דחשיב קמינה מעלייתא ומעמא מדין כלי זכוכית ולא מדין כלי ממכות לא חכמינו לא חשבו ליה קמינה מעלייתא ולכן מטהרין לגמרי ויש
לומר דמסתבר ליה דלכלי עלמא הוה קמינה מעלייתא ופליגי דר' מאיר מטמא טומאה דאורייתא מדין כלי ממכות דסבר הכל הולך
אחר המעמיד וחכמים מטהרין מדאורייתא אבל מדרבנן מיהא טמא לפי שגזרו על כלי זכוכית דקמינה מעלייתא היא אבל אין לפרש דרבנן
מטהרין